

Стабільний соціально-економічний розвиток України передбачає не тільки збільшити розмір ВВП, а й покращення інших основних макроекономічних показників, що беруться за основу проекту бюджету країни на відповідний фінансовий рік, розбіжність в яких може спричинити невідповідності в запланованих бюджетних обсягах. Неправильність розрахунків макроекономічних показників призводить до збільшення або зменшення доходів, видатків та дефіциту. Вплив цих факторів на бюджет посилюється з кожним роком.

Література:

1. Конституція України: станом на 1.09.2018 року. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2018).

2. Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації: Указ Президента України від 24 березня 2017 року № 212/2017 URL: <http://www.president.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2018).

Проскуненко Вікторія Вячеславівна

ст. гр. ФМНВ-21, ТНЕУ

Науковий керівник – д.е.н., професор Чорна Н.П.

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ОТГ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ (НА МАТЕРІАЛАХ БЮДЖЕТУ УСТИЛУЗЬКОЇ МІСЬКОЇ ОТГ ТА ЗИМНІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ОТГ)

Аналіз виконання місцевих бюджетів Волинської області за 2015 – 2018 роки засвідчив, що, з моменту реалізації реформи бюджетної децентралізації, відбувається реальне зростання ресурсів місцевих бюджетів. Їх дохідна частина зросла майже в 2 рази (з 1697,6 млн. грн. у 2015 році до 3481,8 млн. грн. у 2017 році). Лише впродовж 2017 року до загального фонду місцевих бюджетів Волинської області мобілізовано 2754,3 млн. грн., що відповідало 106,7% планового показника (див. рис. 1) [2].

На сьогоднішній день Волинська область налічує 50 ОТГ. Відповідно до рішень ЦВК 25 жовтня 2015 року у Волинській області відбулися перші вибори голів та депутатів 5 ОТГ, які утворилися внаслідок об'єднання 22 місцевих рад (80 населених пунктів).

Одним з першопрохідців реформи децентралізації став Володимир-Волинський район, в якому 25 жовтня 2015 року відбулися перші вибори голів ОТГ і утворилися дві громади – Устилузька міська ОТГ та Зимнівська сільська ОТГ.

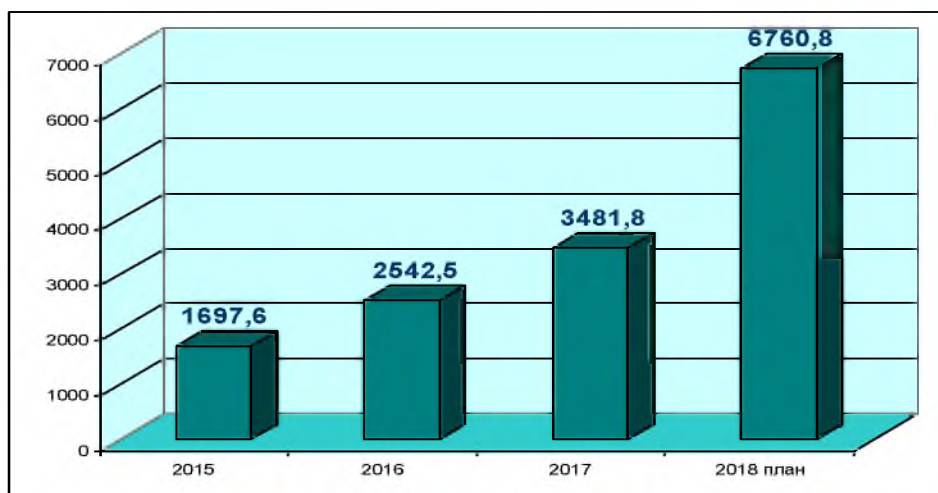

Рис. 1. Доходи загального фонду місцевих бюджетів Волинської області у 2015 – 2018 рр., млн. грн.

До складу Устилузької громади ввійшли 1 місто і 24 села – м.Устилуг, села: Зоря, Хотячів, Рогожани, Лудин, П'ятидні, Стенжаричі, Микитичі, Залужжя, Пархоменкове, Тростянка, Ворсин, Селіски, Дарницьке, Русів, Ізов, Амбуків, Рокитниця, Чорників, Хрипаличі, Кладнів, Коритниця, Новини, Заболоття, Турівка – загальною площею 413,7 км. кв. та чисельністю населення 8218 осіб [4]. Зимнівська громада утворена шляхом об'єднання Зимнівської, Бубнівської, Лютничівської, Селецької та Хмелівківської сільських рад Володимир-Волинського району. Загальна площа громади складає 175,0 км. кв. з чисельністю населення 7179 осіб [3].

Оцінку фінансової спроможності Устилузької та Зимнівської ОТГ проведено на підставі чотирьох основних показників, розроблених Групою експертів фінансового моніторингу Центрального офісу реформ при Мінрегіоні [11], які відображають: власні доходи на 1-го мешканця; рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової/реверсної дотації у доходах); питому вагу видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах ОТГ (без трансфертів з державного бюджету); капітальні видатки на 1-го мешканця.

Аналіз надходжень бюджетів Устилузької та Зимнівської ОТГ показав значний їх ріст протягом 2016–2018 років – в 2 рази (рис. 2).

Подібне зростання спостерігається і в частині власних ресурсів, що, в свою чергу, пов'язано з розподілом податків та зборів за принципом передбаченим законом про об'єднання. Протягом 2016–2017 років їх обсяг у бюджеті Устилузької та Зимнівської ОТГ збільшився майже у 2 рази.

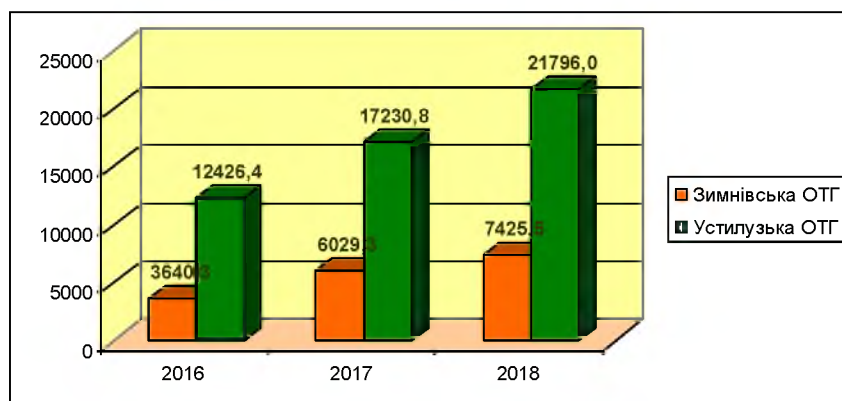

Рис. 2. Динаміка дохідної частини бюджетів Зимнівської та Устилузької ОТГ за 2016 – 2018 рр., тис. грн.

Основну частину власних доходів бюджетів громад займають податкові надходження. Особливо це можна помітити у 2016 році, коли до власних надходжень новостворених ОТГ почало надходити 60% ПДФО, який і став основним наповнювачем їх бюджетів.

З розрахунку на одного мешканця Устилузької ОТГ (рис. 3), показник власних доходів протягом 2015–2016 років зріс майже в півтора рази (на 531,4 грн.), а у 2017 році – вдвічі (на 1718,2 грн.). Щодо бюджету Зимнівської ОТГ (рис. 3), то обсяг власних доходів на 1-го мешканця зріс також в півтора рази у 2016 році (на 313,5 грн. на особу), та на 39,2% у 2017 році (на 418,2 грн. на особу).

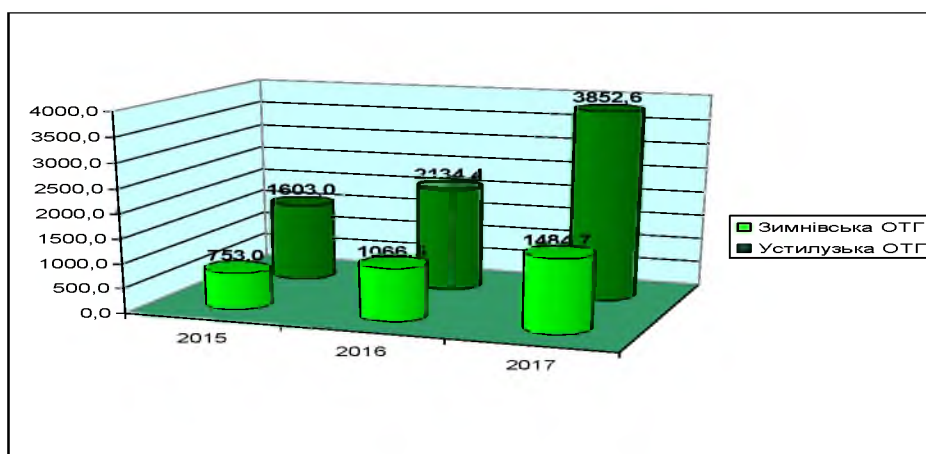

Рис. 3. Динаміка власних доходів бюджетів Устилузької та Зимнівської ОТГ в розрахунку на 1-го мешканця у 2015–2017 рр., грн. на ос.

Важливим показником, що характеризує стан фінансової спроможності громад є і рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової/реверсної дотації у доходах).

Обсяг дотаційності (без врахування субвенцій) Зимнівської ОТГ (рис. 4) у 2015 році складав 13%. З переходом на прямі міжбюджетні

відносини у 2016 році показник зменшився на 2,9% і склав 10,1%, а станом на кінець 2017 року показник зменшився на 0,4% і склав 9,7%.

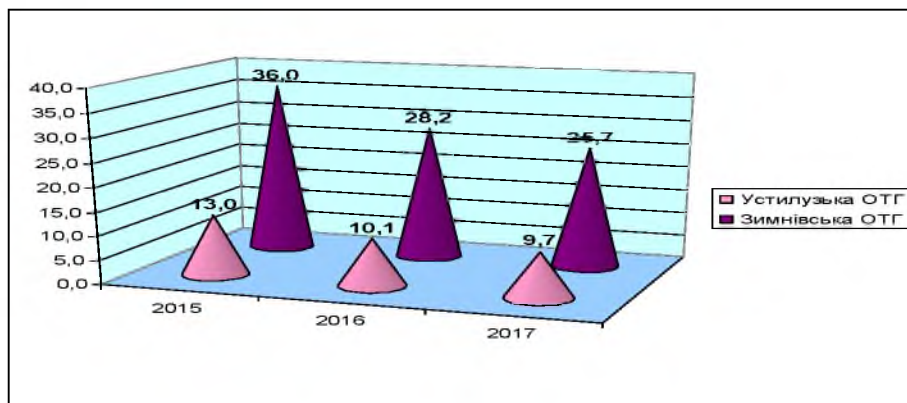

Рис. 4. Динаміка рівня дотаційності бюджетів Устилузької та Зимнівської ОТГ у 2015–2017 рр., %

Зменшення відсотка дотаційності можна спостерігати і у Устилузькій ОТГ (рис. 4). Тут цей показник за аналізований період знизився на 7,9% (з 36% у 2015 році) і у 2017 році склав 25,7%.

В розрахунку на 1-го мешканця (без субвенцій з держбюджету) (рис. 5) обсяг капітальних видатків в Устилузькій ОТГ протягом 2015–2016 років зменшився у 5,5 рази (з 2363,9 грн. на особу у 2015 році до 425,4 грн. на особу у 2016 році), а у 2017 році порівняно з 2016 роком – спостерігалось значне збільшення (з 425,4 грн. на особу у 2016 році до 1399,4 грн. на особу у 2017 році). Аналогічно в бюджеті Зимнівської ОТГ протягом 2015-2016 років відбулося зменшення – в 4 рази (з 1849,6 грн. на особу у 2015 році до 435,9 грн. на особу у 2016 році), а 2017 році відбулося значне збільшення (з 435,9 грн. на особу у 2016 році до 1188,4 грн. на особу у 2017 році).

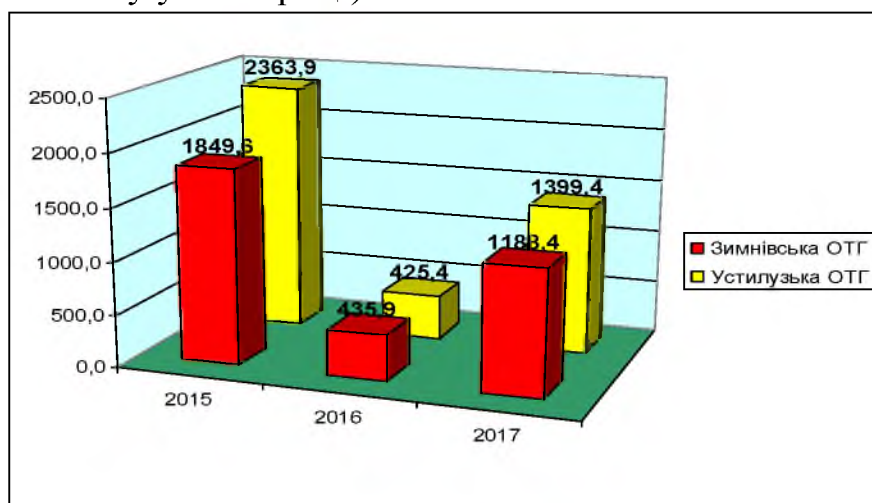

Рис. 5. Динаміка капітальних видатків на 1-го мешканця бюджетів Устилузької та Зимнівської ОТГ у 2015 – 2017 рр., грн. на ос.

Важливе значення у аналізі фінансової спроможності ОТГ має оцінка видатків на утримання апарату управління у їх фінансових ресурсах (рис. 6).

У 2015 році частка даного виду видатків у бюджеті Устилузької ОТГ складала 16,8%, однак у 2016 році цей показник зменшився і склав 16,5%, а от показник 2017 року збільшився (на 3,9%) і склав 20,4%. Подібна ситуація спостерігається і щодо бюджету Зимнівської ОТГ - 29%, 29,9% та 36,5% відповідно.

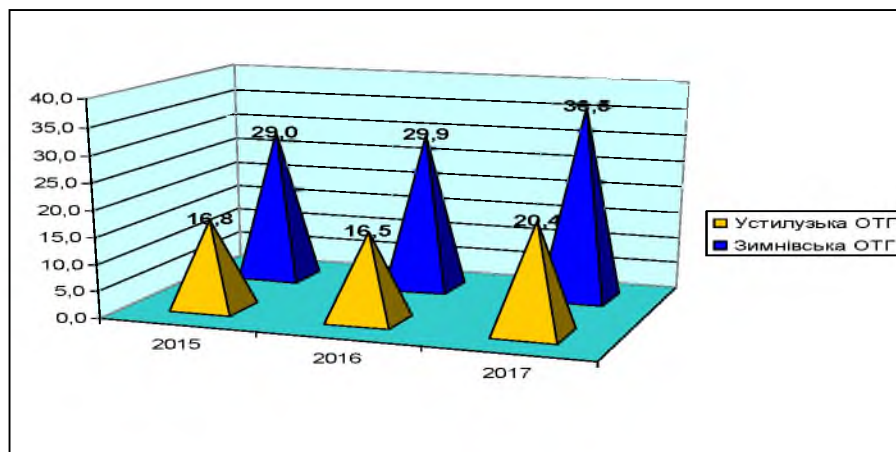

Рис. 6. Динаміка питомої ваги видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах Устилузької та Зимнівської ОТГ за 2015–2017 рр., %

Отож, дослідивши фінансову спроможність Устилузької та Зимнівської ОТГ, можна з впевненістю сказати, що запровадження реформи місцевого самоврядування на Волині є так само успішним, як і по Україні загалом:

– після об'єднання громади мають достатній рівень фінансових можливостей для здійснення своїх повноважень та покращення рівня життя кожного жителя (за показником власних доходів на 1-го мешканця);

– посилилася незалежність громад у зв'язку із збільшенням питомої ваги власних надходжень в загальному обсязі доходів бюджетів (рівень дотаційності бюджетів зменшився);

– стрімкий розвиток інфраструктури населених пунктів громад, що пов'язано із тенденцією до збільшення обсягу капітальних видатків на 1-го мешканця;

– зменшилися затрати на утримання апарату управління, що вказує на поступове перетворення бюджетів «проїдання» в бюджети розвитку (питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах бюджетів).

Література:

1. Департамент фінансів Волинської обласної державної адміністрації. URL: <http://www.finance.voladm.gov.ua/category/c-19-23/> (дата звернення: 15.10.2018).
2. Маркович Г. Особливості місцевих бюджетів на 2018 рік URL: <http://decentralization.gov.ua/news/7794> (дата звернення: 17.10.2018).
3. Офіційний сайт Зимнівської сільської об'єднаної територіальної громади. URL: <http://zymnivska.gromada.org.ua/> (дата звернення: 20.10.2018).
4. Офіційний сайт Устилузької міської об'єднаної територіальної громади. URL: <https://ustyluzka-gromada.gov.ua/> (дата звернення: 20.10.2018).

Прус Ігор Миколайович

ст. гр. ММЗМ-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Братко О.С.

СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНА НЕРІВНІСТЬ КРАЇН ЄС

XXI століття характеризується значними трансформаціями соціуму, що відбуваються під впливом швидкого поширення глобалізаційних процесів на економічний розвиток, все більше окреслюється тренд поглиблення соціально–економічної нерівності серед країн світу, так і всередині окремих країн. Як зазначалося в Доповіді Oxfam 2016 р., багатство найбіднішої половини населення світу знизилось на 1 млрд. дол. США з 2010 р., а саме на 38%, і це на тлі глобального зростання чисельності населення (майже на 400 млн. людей за цей період). Водночас статки найбагатших 62 млн. людей зросли більш ніж на половину, досягнувши 1,76 млрд. дол. Загострення проблем соціально–економічної нерівності породжує нові суперечності національних інтересів та загрожує соціальній стабільності глобального розвитку.

Теоретичні засади соціально–економічної нерівності, бідності, проблематика соціальної політики в геопросторі знайшли своє відображення у працях таких зарубіжних та вітчизняних учених: Дж. Александера, О. Бікли, М.Вебера, А. Гальчинського, К. Губіна, Н. Деєвої, І. Іващук, Н. Коваліско, Е. Лібанової, Д. Лук'яненка, З. Луцишин, Б. Мілоновича, С. Норта, Г. Спенсера, В. Чужикова, А.Філіпенка.

Однак, незважаючи на значний науковий доробок з зазначеної проблеми недостатнім є вирішення питань щодо визначення системних детермінант соціально–економічної нерівності, оцінки ролі інституцій в регулюванні зазначеного процесу.